

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

«Η τέχνη δεν είναι αυτό που βλέπεις, αλλά αυτό που κάνεις τους άλλους να δουν.»

Edgar Degas, 1834-1917, Γάλλος ζωγράφος & γλύπτης

Ένας σύντομος ορισμός της λ. τέχνη τη χαρακτηρίζει ως την «ελεύθερη και δημιουργική έκφραση του ανθρώπου με έργα που διέπονται από αισθητικούς κανόνες».

Χρησιμοποιείται για να περιγράψει ένα τεράστιο φάσμα εννοιών και όρων και αποτελείται από πολλούς τομείς. Ένας από αυτούς τους τομείς είναι και η λεγόμενη «Έβδομη Τέχνη», δηλαδή ο Κινηματογράφος.

Γενικότερα, δεν είναι εύκολο να αποκτήσει κανείς τον τίτλο του εφευρέτη του κινηματογράφου. Μεταξύ άλλων για τη σημαντική τους συμβολή στην ανακάλυψη της κινηματογραφικής αναφέρονται ο φωτογράφος Edward Muybridge, ο φυσικός Ετιέν Μαρρέ, ο εφευρέτης του κινητοσκοπίου (μία μηχανή προβολής, με δυνατότητα να προβάλλει την κινηματογραφική ταινία σε ένα κουτί, το οποίο ήταν ορατό μόνο από έναν θεατή, μέσω μιας οπής) Ουίλλιαμ Ντίκσον και κυρίως οι εφευρέτες του κινηματογράφου (μία φορητή κινηματογραφική μηχανή, λήψεως, εκτύπωσης και προβολής του φιλμ) Ογκύστ και Λουί Λυμιέρ. Η προβολή που έγινε στις 28 Δεκεμβρίου 1895 στο Παρίσι φαίνεται να είναι η πρώτη δημόσια προβολή, καθώς επίσης και η μέρα που ο κινηματογράφος εμφανίστηκε με τη μορφή που σήμερα τον γνωρίζουμε. Τη συγκεκριμένη προβολή παρακολούθησαν 35 άτομα επί πληρωμή. Προβλήθηκαν δέκα ταινίες συνολικής διάρκειας περίπου δεκαπέντε λεπτών. Αρχικά, οι κινηματογραφικές ταινίες είχαν μικρή διάρκεια και παρουσίαζαν συνήθως στατικά, μία σκηνή της καθημερινότητας.

Ο κινηματογράφος ως μέσο με πάρα πολύ μεγάλη δύναμη, έχει ασχοληθεί κατά καιρούς με πολλά θέματα από την ιστορική πραγματικότητα, κι ένα απ' αυτά είναι και το Ολοκαύτωμα.

ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ

Η λέξη **Ολοκαύτωμα** χρησιμοποιείται για να περιγράψει την προσχεδιασμένη και συστηματική προσπάθεια της Ναζιστικής Γερμανίας και των συνεργατών της να εξοντώσει διάφορες εθνικές, θρησκευτικές και κοινωνικές ομάδες κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Ως επί το πλείστον θύματα του Ολοκαυτώματος υπήρξαν οι Εβραίοι της Ευρώπης, εξαιτίας αυτού που οι Ναζί είχαν ονομάσει «Τελική Λύση του Εβραϊκού Ζητήματος». Η λέξη έχει προέλθει από την αρχαία ελληνική λέξη 'ολόκαυστον', η σημασία της οποίας είναι 'πλήρως καμένη προσφορά θυσίας' στα θεία. Από τα τέλη του 1970, όμως, έχει επικρατήσει ως η γενοκτονία των Εβραίων από τους Ναζί. Επιπρόσθετα, ο όρος για πολλούς περιγράφει αποκλειστικά την εξόντωση των Ευρωπαίων Εβραίων. Παράλληλα, η λέξη Σόα (Shoa, Shoah ή Sho'ah), η οποία έχει την έννοια της 'καταστροφής' στην Εβραϊκή γλώσσα χρησιμοποιήθηκε από τις αρχές του 1910 για την περιγραφή του Ολοκαυτώματος του

εβραϊκού στοιχείου. Το Ναζιστικό Ολοκαύτωμα διαφέρει από τα υπόλοιπα της ιστορίας, χάρη στα ποικίλα χαρακτηριστικά του.

Το έτος 1904 ιδρύθηκε από τον Άλφρεντ Πλετς (Alfred Ploetz) η Γερμανική Εταιρία Ευγονικής (Deutsche Gesellschaft für Rassenhygiene). Λίγο αργότερα, συγκεκριμένα δεκάξι χρόνια μετά, έγινε η έκδοση του έργου «Άδεια Καταστροφής της Ζωής που δεν Αξίζει να Ζεί» (Die Freigabe der Vernichtung Lebensunwerten Lebens) από το διάσημο δικαστή Καρλ Μπίτινγκ (Karl Binding) και τον ξακουστό ψυχίατρο Άλφρεντ Χόχε (Alfred Hoche). Οι πράξεις του Πλετς και τα λεγόμενα των Μπίτινγκ και Χόχε έθεσαν τη βάση για την 'τελική λύση' του Αδόλφου Χίτλερ είκοσι χρόνια αργότερα.

Η δικαιολογία που χρησιμοποίησαν οι Ναζί για τις αποτρόπαιες πράξεις τους ήταν ότι οι πληγέντες ήταν άνθρωποι υποδεέστεροι (Untermenschen), οι οποίοι κρίνονταν ως:

- I. Υποδεέστεροι βιολογικά και
- II. Ενδεχόμενη απειλή για την ηγεμονία της Άριας Φυλής

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Κατά τη διάρκεια του Ολοκαυτώματος, οι Ναζί προσπαθούσαν να ανακαλύψουν όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικούς τρόπους δολοφονίας πολλών θυμάτων. Αρχικά, οι πρώτες προσπάθειες δολοφονίας μεγάλων ομάδων ήταν αποτυχημένες καθώς προκαλούσαν δυσάρεστα συναισθήματα στους στρατιώτες. Αποφασίστηκε λοιπόν, να χρησιμοποιήσουν τρόπους δολοφονίας οι οποίοι θα ήταν μηχανικοί και απρόσωποι. Αρχικά, χρησιμοποιήθηκαν δηλητήρια και εκρηκτικοί μηχανισμοί. Μετά από λίγο καιρό, δηλαδή το έτος 1941 στο Μαγιλιβ, δοκιμάστηκαν φορτηγά, τα οποία είχαν μετατραπεί σε κινητούς θαλάμους αερίων (Goswagln). Αποδείχθηκε, όμως, ότι με τη χρήση των καυσαερίων που προέρχονταν από την εξάτμιση των μικρών στρατιωτικών οχημάτων, τα θύματα απεβίωναν σε μισή ώρα, ενώ με τη χρήση μιας μεγαλύτερης εξάτμισης από ένα φορτηγό, απεβίωναν σε μόλις οκτώ λεπτά!

Άλλο ένα μεγάλο πρόβλημα που αντιμετώπιζαν οι Ναζί ήταν το πώς θα διαχειριστούν τα πολυάριθμα πτώματα. Η αποτέφρωση μεγάλου αριθμού πτωμάτων φαινόταν στην αρχή μη εφικτή, μέχρι τη στιγμή που οι Ναζί ανακάλυψαν ότι όταν οι φούρνοι των κρεματορίων θερμαίνονταν αρκετά, το λίπος θα μπορούσε να συντηρεί την καύση. Όταν οι Ναζί κατόρθωσαν να ξεπεράσουν και αυτό το πρόβλημα, το σχέδιό τους για μαζικές δολοφονίες τέθηκε σε πλήρη εφαρμογή.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΑ

Στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη παρατηρήθηκαν οι χειρότερες μαζικές δολοφονίες, όπου πριν το έτος 1939 διέμεναν πάνω από εφτά εκατομμύρια Εβραίοι. Εκεί δολοφονήθηκαν κατά προσέγγιση πέντε εκατομμύρια Εβραίοι, στην Πολωνία τρία εκατομμύρια και στη Σοβιετική Ένωση ένα εκατομμύριο. Μεγάλος αριθμός δολοφονιών σημειώθηκε και στην Ολλανδία, στη Γαλλία, στο Βέλγιο, στη Γιουγκοσλαβία και στην Ελλάδα.

ΑΓΡΙΟΤΗΤΑ

Οι Ναζί εφάρμοσαν το σχέδιό τους χωρίς έλεος, ακόμα και σε παιδιά και μωρά, ενώ τα θύματα πολλές φορές βασανίζονταν πριν δολοφονηθούν. Είναι γνωστό ότι οι Ναζί πραγματοποιούσαν σαδιστικά και θανατηφόρα πειράματα χρησιμοποιώντας κρατούμενους. Ο Γιόζεφ Μένγκελε, ο οποίος ήταν στρατιωτικός ιατρός στο Άουσβιτς και διευθυντής της Ιατρικής υπηρεσίας στο Μπίκερναου, ήταν γνωστός ως ο «Άγγελος του Θανάτου», λόγω των σαδιστικών και ανορθόδοξων πειραμάτων του. Πολλά από τα πειράματα του αποσκοπούσαν στη δημιουργία 'φυλετικά αγνών' βρεφών και στη διερεύνηση των αντοχών του ανθρώπινου σώματος στον πόνο, στον ακρωτηριασμό, στην πίεση και στις ακραίες θερμοκρασίες. Η πλειονότητα των πειραματόζωνων δεν επιβίωνε.

ΘΥΜΑΤΑ

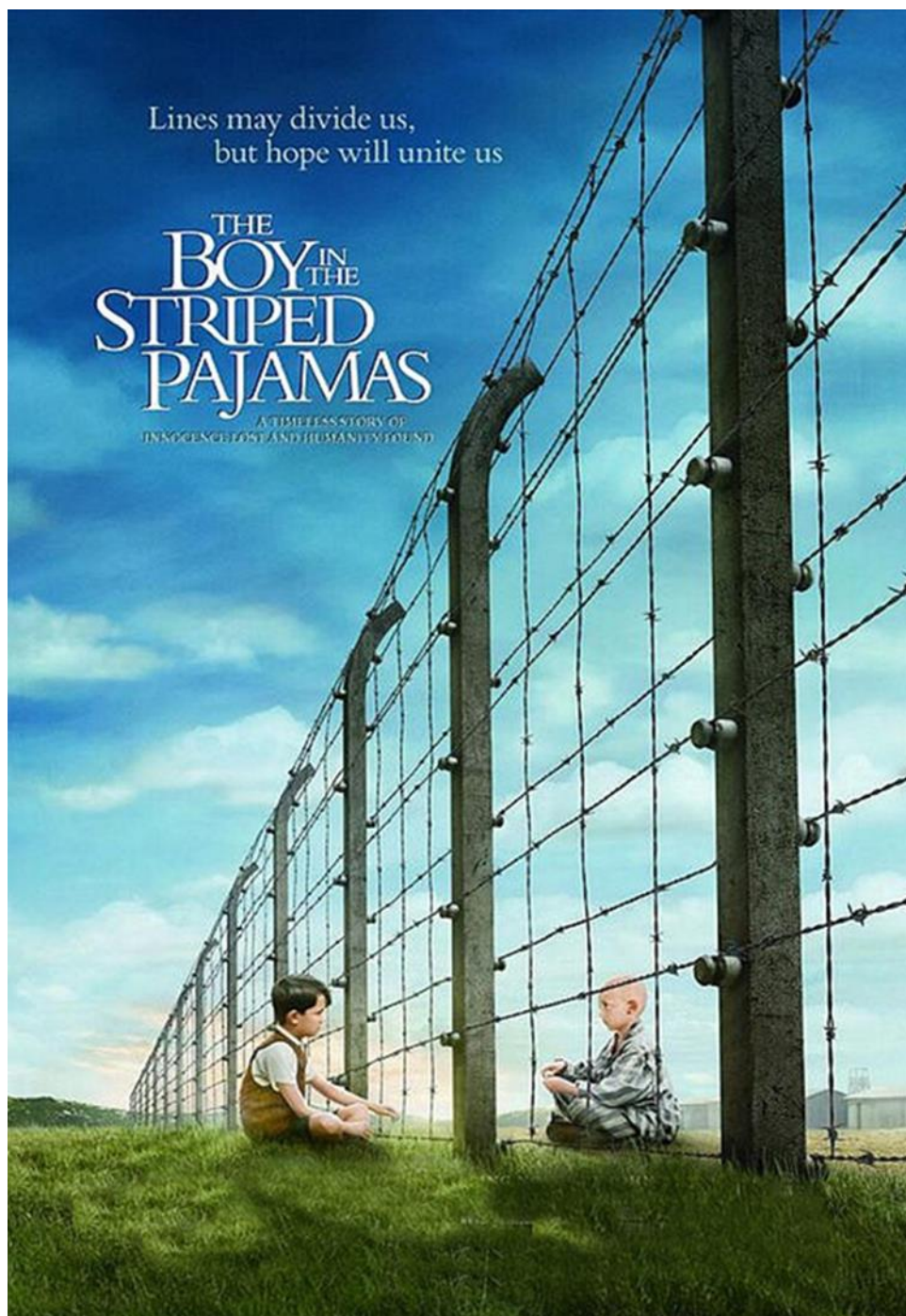
Εκτός από τους Εβραίους θύματα του Ολοκαυτώματος αποτέλεσαν και πολλές άλλες κοινωνικές, θρησκευτικές ομάδες όπως οι Πολωνοί, οι ψυχασθενείς κλπ. Όλοι αυτοί πέθαναν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης και σε εκτελέσεις μαζικού πληθυσμού, όπως φαίνεται από τα αρχεία των Ναζί, μαρτυρίες και στατιστικά στοιχεία των χωρών που βρίσκονταν υπό την κατοχή των Ναζί.



Το Ολοκαύτωμα έχει υπάρξει στο παρελθόν αντικείμενο πολλών ταινιών. Για τη συγκεκριμένη εργασία επέλεξα δυο, με την πρώτη να είναι «Το αγόρι με τις ριγέ πυτζάμες» (ή «το αγόρι πίσω από το συρματοπλέγμα») και με τη δεύτερη να είναι «η ζωή είναι ωραία».

«ΤΟ ΑΓΟΡΙ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΡΜΑΤΟΠΛΕΓΜΑ» Ή «ΤΟ ΑΓΟΡΙ ΜΕ ΤΗ ΡΙΓΕ ΠΥΤΖΑΜΑ»

(«THE BOY IN THE STRIPPED PYJAMAS») 2008



«Το αγόρι πίσω από το συρματοπλέγμα» είναι ένα ιστορικό δράμα που κυκλοφόρησε στις αίθουσες το 2008 και είναι βασισμένο στο ομώνυμο βιβλίο του Ιρλανδού συγγραφέα John Boyne. Ο σκηνοθέτης του έργου είναι ο Mark Herman, παραγωγός ο Mark Heyman και

πρωταγωνιστές ο Asa Butterfield, ο Jack Scanlon, ο David Thewlis, η Vera Farmiga και ο Rupert Friend.

Ένα δράμα σχετικό με το Ολοκαύτωμα, το έργο διερευνά τη φρικαλεότητα ενός στρατοπέδου συγκέντρωσης του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου μέσα από τα μάτια δυο οκτάχρονων αγοριών - ο ένας γιός του Ναζί διοικητή του στρατοπέδου, ο άλλος Εβραίος κρατούμενος.

ΠΛΟΚΗ

Ο αξιωματικός των SS Ralf (David Thewlis) και η γυναίκα του Elsa (Vera Famiga) μετακομίζουν από το Βερολίνο στην εξοχή με τα παιδιά τους - τη δωδεκάχρονη Gretel (Amber Beattie) τον οκτάχρονο Bruno (Asa Butterfield) - αφού ο Ralf έχει προαχθεί σε διοικητή ενός Ναζιστικού στρατοπέδου συγκέντρωσης, που υπονοείται ότι είναι το Άουσβιτς. Ο Bruno βρίσκεται περιορισμένος στην μπροστινή αυλή του νέου τους σπιτιού και λαχταρά τη συντροφικότητα και την περιπέτεια. Παρακούει τους γονείς του φεύγοντας κρυφά και εξερευνώντας το δάσος μέχρι που φτάνει σε μια απομονωμένη και αφρούρητη πλευρά του στρατοπέδου, όπου γνωρίζει και γίνεται φίλος με τον Shmuel (Jack Scanlon), ένα συνομήλικό του αγόρι εβραϊκής καταγωγής. Συναντιούνται στο ίδιο σημείο κάθε μέρα. Ο Bruno φέρνει στο Shmuel φαγητό και παίζει μαζί του παιχνίδια μέσα από τον αγκαθωτό συρμάτινος φράχτη. Ο Shmuel σταδιακά αποκαλύπτει στον Bruno την αλήθεια σχετικά με το τι βρίσκεται πίσω από τον φράχτη, λέγοντάς του πως η οικογένειά του και εκείνος έχουν φυλακιστεί και αναγκαστεί να φορούν τις 'ριγέ πυτζάμες' επειδή είναι Εβραίοι. Όταν ακούει, ο Bruno θυμάται τι έχει διδαχθεί για τους Εβραίους αλλά συνειδητοποιεί ότι ο Shmuel δεν είναι κακός και συνεχίζει τη φιλία τους.

Ο Bruno και ο Gretel παίρνουν δάσκαλο, τον Herr Liszt (Jim Norton), ο οποίος τους διδάσκει τον αντισημιτισμό και τους βομβαρδίζει με την εθνική προπαγάνδα. Η Gretel γίνεται ιδιαίτερα φανατική στην υποστήριξη για το Τρίτο Ράιχ, καλύπτοντας τον τοίχο του υπνοδωματίου της με αφίσες Ναζιστικής προπαγάνδας, γεγονός το οποίο προκαλεί μεγάλη σύγχυση στον Bruno. Φλερτάρει με τον υπολοχαγό Kurt Kotler (Rupert Friend), τον υφιστάμενο του πατέρα της. Ο Bruno παραμένει σκεπτικός απέναντι στη Ναζιστική προπαγάνδα επειδή όλοι οι Εβραίοι που γνωρίζει, συμπεριλαμβανομένου και του υπηρέτη της οικογένειας Pavel (David Hayman), δεν ταυτίζονται με τις διδασκαλίες του Liszt.

Μια μέρα, ο Kurt και η Elsa στέκονται στην μπροστινή αυλή, όταν καπνός (από τα πτώματα που καίγονται) αναδύεται από το στρατόπεδο. Ο Ralf έχει ορκιστεί σε άκρα μυστικότητα σχετικά με τους πραγματικούς σκοπούς του στρατοπέδου και δεν είχε πει στην Elsa τι συνέβαινε. Αργότερα, ένας καυγάς συμβαίνει ανάμεσα στην Elsa και στο Ralf, διότι υπονοείται ότι εκείνη αποκάλυψε ποιός της αποκάλυψε τι συνέβαινε στο στρατόπεδο, με συνέπεια την ανάκριση του Kotler από το Ralf όσον αφορά την αφοσίωση του πατέρα του στους Ναζί. Το συγκεκριμένο γεγονός ευθύνεται για την άσχημη διάθεση του Kotler και όταν ο Pavel ανατρέπει κατά λάθος το ποτήρι του στην προσπάθειά του να το γεμίσει, ο Kotler τον σέρνει στο διπλανό δωμάτιο και τον χτυπά μέχρι θανάτου. Το επόμενο πρωινό, η οικιακή βοηθός τρίβει τους λεκέδες του αίματος από το πάτωμα και η Elsa εμφανίζεται σαν να έχει κλάψει.

Σταδιακά, ο Ralf πείθεται ότι το σπίτι δεν είναι μέρος για να μεγαλώσει ένα παιδί και κανονίζει η Elsa και τα παιδιά να εγκαταλείψουν την περιοχή για ένα πιο 'ασφαλές' μέρος με συγγενείς, ενώ εκείνος θα παραμείνει για να αποτελειώσει τη δουλειά του στο στρατόπεδο. Μια ημέρα πριν την προγραμματισμένη αναχώρηση του Bruno, ο Shmuel του αποκαλύπτει ότι ο πατέρας του αγνοείται στο στρατόπεδο. Υπονοείται ότι έχει παρθεί στους θαλάμους αερίων. Βλέποντας την κατάσταση ως την ιδανική ευκαιρία για να εξιλεωθεί επειδή προηγουμένως αδίκησε το Shmuel, ο Bruno σκάβει μια τρύπα κάτω από το φράχτη, φορά την ενδυμασία του στρατοπέδου, την οποία ο Shmuel έκλεψε για εκείνον, και μπαίνει στο στρατόπεδο ώστε να τον βοηθήσει να βρει τον πατέρα του. Ενώ τον ψάχνουν, μπερδεύονται με το πλήθος και οδηγούνται στους θαλάμους αερίων.

Στο σπίτι, η απουσία του Bruno γίνεται αισθητή. Αφού η Gretel και η Elsa ανακαλύπτουν το ανοιχτό παράθυρο μέσα από το οποίο διερχόταν ο Bruno και τα απομεινάρια του φαγητού που πήγαινε στο Shmuel, ο Ralf και οι στρατιώτες του αρχίζουν να τον αναζητούν. Και τελικά, εισέρχονται στο στρατόπεδο. Στους θαλάμους αερίων, οι κρατούμενοι - συμπεριλαμβανομένων και του Bruno και του Shmuel- λαμβάνουν οδηγίες να βγάλουν τα ρούχα τους, νομίζοντας ότι πρόκειται μόνο για ένα μπάνιο. Τοποθετούνται στον θάλαμο, όπου τα δυο παιδιά ενώνουν τα χέρια τους. Ένας στρατιώτης βάζει Zyklon B στο θάλαμο. Οι κρατούμενοι αρχίζουν να φωνάζουν και να χτυπούν τη μεταλλική πόρτα. Ο Ralf, ακόμα με τους φρουρούς του, φτάνει σε έναν άδειο κοιτώνα, καταλαβαίνοντας ότι λαμβάνει χώρα μια αεριοποίηση, και φωνάζει το όνομα του γιού του. Η Elsa και η Gretel πέφτουν στα γόνατά τους. Η ταινία τελειώνει δείχνοντας την κλειστή πόρτα του σιωπηλού, τώρα, θαλάμου.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Η ταινία είναι βασισμένη στο ομώνυμο μυθιστόρημα του Ιρλανδού συγγραφέα John Boyne. Είναι μια ταινία που βασίζεται στον υπαινιγμό, καθώς παρά την πληθώρα ευκαιριών που προσφέρονται στον σκηνοθέτη να απεικονίσει σκληρή και ωμή βία, εκείνος επιλέγει να την υπαινιχτεί. Παρ' όλα αυτά, κατορθώνει να συγκινήσει το κοινό του και να μεταδώσει τα αντιπολεμικά μηνύματα που τόσο επιθυμεί. Βέβαια, όλη η υποβόσκουσά δύναμη της ταινίας κορυφώνεται στην τελική σκηνή, όπου διαφαίνεται ξεκάθαρα το σημαντικότερο μήνυμά της, ότι δηλαδή στον πόλεμο δεν υπάρχουν νικητές και ηττημένοι. Οι ερμηνείες των ηθοποιών μπορούν να χαρακτηριστούν μέτριες, εκτός από εκείνη της Βέρα Φαρμίνγκα στο ρόλο της μητέρας, η οποία κατορθώνει πραγματικά να συγκλονίσει.

Βαθμολογία: 2/5

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ:

Σκηνοθετική άποψη:

Όπως προαναφέρθηκε, ο σκηνοθέτης της ταινίας βασίζεται στον υπαινιγμό και στην αντίληψη του κοινού για ορισμένα θέματα. Τίποτα δε δηλώνεται με βεβαιότητα, ούτε ακόμα λ.χ. το στρατόπεδο συγκέντρωσης, το οποίο υπονοείται ότι είναι το Άουσβιτς. Αυτή η τεχνική θα μπορούσε να δικαιολογηθεί από το γεγονός ότι ο θεατής παρακολουθεί την ταινία από τη σκοπιά ενός αγοριού 8 χρονών, μια ηλικία πολύ ευαίσθητη και μπερδεμένη καθώς αφενός το παιδί δεν είναι σε θέση να καταλάβει πολλά πράγματα και αφετέρου οι μεγαλύτεροι στην προσπάθειά τους να του εξηγήσουν τον κόσμο, καταλήγουν να το αφήνουν με ακόμα περισσότερες ερωτήσεις και λιγότερες απαντήσεις, θέλοντας να το προστατεύσουν από τον πόνο και τη φρίκη. Ο σκηνοθέτης λοιπόν, βλέπει το κοινό του ως το μικρό 8χρονο παιδί του, κι ενώ θέλει να του εξηγήσει –να του δείξει λεπτομερώς– την κατάσταση, τελικά, δεν το κάνει από φόβο. Περιττό είναι φυσικά να αναφερθεί ότι μερικές απ’ αυτές τις σκηνές είναι ιδιαίτερα δυνατές, και μάλιστα ίσως περισσότερο δυνατές από εάν απεικονίζονταν με κάθε λεπτομέρεια.

Άλλο ένα χαρακτηριστικό της σκηνοθεσίας, είναι η αποφυγή απεικόνισης σκηνών βίας και θανάτου. Ο σκηνοθέτης, δηλαδή, αρνείται να αποτυπώσει τη σκληρότητα του πολέμου, το μίσος και τη βιαιότητα, παρότι η ταινία έχει ως θέμα τον πόλεμο. Τρανό παράδειγμα αποτελεί η σκηνή, στην οποία ο υφιστάμενος του πατέρα του Bruno ξυλοκοπά μέχρι θανάτου τον Εβραίο υπηρέτη της οικογένειας εκτός κάμερας. Ο σκηνοθέτης για ακόμα μια φορά φαίνεται να αισθάνεται υπεύθυνος απέναντι στο κοινό του, το οποίο προσπαθεί να προστατέψει από την τρέλα της ανθρώπινης ύπαρξης. Ουσιαστικά, όμως, επιδιώκει να αφυπνίσει τους θεατές και να τους αναγκάσει αισθανθούν τη σκηνή του ξυλοδαρμού όσο το δυνατόν πιο έντονα. Το κοινό, δηλαδή καλείται να φανταστεί και να σκηνοθετήσει το ίδιο τη σκηνή, να μπει στη θέση του θύματος, μα και του θύτη και περισσότερο απ’ όλα να αφυπνιστεί και αντιληφθεί πόσο στενά είναι τα όρια μεταξύ λογικής και παράνοιας.

Αποδοχή από το κοινό:

Η ταινία έλαβε μέτριες κριτικές. Ορισμένοι κριτικοί θεώρησαν πως αποτελούσε μια ταινία με βαθύ συναισθηματικό περιεχόμενο και σημαντικά μηνύματα. Σε αντίθεση, κάποιοι άλλοι κριτικοί επισήμαναν ότι και η ταινία αλλά και το βιβλίο είναι ιστορικά ανακριβείς καθώς αναφέρεται από διάφορες ιστορικές πηγές ότι στο Άουσβιτς δεν κρατούνταν μικρά παιδιά. Συνήθως δολοφονούνταν από τους φρουρούς επειδή δε μπορούσαν να δουλέψουν.

Όσον αφορά την αντιμετώπιση του κοινού, παρατηρείται ότι η ταινία έλαβε και πάλι διθυραμβικές κριτικές. Η πλειονότητα των θεατών τη χαρακτήρισε ως μια ταινία πολύ συγκινητική που εκφράζει σημαντικά νοήματα, ενώ ένα άλλο μέρος του κοινού απογοητεύτηκε αφού θεώρησε ότι η ταινία δεν ήταν αντάξια του βιβλίου στο οποίο βασίστηκε. Παρ’ όλα αυτά, και οι μεν και οι δε συμφώνησαν ότι ταινία ήταν σκηνοθετημένη ακαδημαϊκά.

Διακρίσεις:

Η ταινία έλαβε ορισμένες διακρίσεις, μολαταύτα καμία δεν ήταν ιδιαίτερα σημαντική.

Σημαντικά μηνύματα:

Μέσα απ' αυτή την ταινία εκφράζονται τρία μηνύματα υψίστης σημασίας. Το πρώτο και ίσως και το πιο ευδιάκριτο είναι ότι ο πόλεμος εξαθλιώνει τους ανθρώπους, τους αλλοτριώνει και γεννά συναισθήματα μίσους και απέχθειας. Πώς θα μπορούσε κανείς να πιστέψει ότι οι Ναζί θα διέπρατταν τόσο φριχτά εγκλήματα εναντίον όχι μόνο των Εβραίων αλλά και άλλων κοινωνικών ομάδων; Κανείς δεν είχε λόγο να βλάψει και να σκοτώσει, κι όμως ο πόλεμος μετέτρεψε το ανθρώπινο είδος σε ανθρωπόμορφα κτήνη. Το δεύτερο μήνυμα αυτής της ταινίας είναι η διαπίστωση ότι στον πόλεμο δεν υπάρχουν πραγματικά όρια. Καμία από τις δυο πλευρές δεν είναι μόνο καλή ή μόνο κακιά, μόνο θύτης ή μόνο θύμα, όπως άλλωστε και ο ίδιος ο άνθρωπος. Όλοι έχουν διαπράξει εγκλήματα, όλοι έχουν σκοτώσει και αιχμαλωτίσει, όλοι έχουν βρεθεί κάποια στιγμή να έχουν το 'πάνω χέρι' και αντίστροφα. Και τελικά, το τρίτο και πιο σημαντικό μήνυμα αποτελεί η αντίληψη ότι δεν υπάρχουν νικητές και οι ηττημένοι. Παρά τα τελικά αποτελέσματα, και οι δυο πλευρές έχουν χάσει εξίσου. Μητέρες που έχασαν τα παιδιά τους, παιδιά που έχασαν τους γονείς τους, άνθρωποι που έχασαν τα αδέρφια και τους φίλους τους, άντρες που έχασαν τις γυναίκες τους και γυναίκες που έχασαν τους άντρες τους.

«Η ΖΩΗ ΕΙΝΑΙ ΩΡΑΙΑ»

(«LIFE IS BEAUTIFUL»)

(«LA VITA É BELLA») 1997



«Η ζωή είναι ωραία» είναι μια Ιταλική ταινία του 1997, η οποία αφηγείται την κωμικοτραγική ιστορία ενός Ιταλού Εβραίου, του Guido Oferice (τον οποίο υποδύεται ο Roberto Benigni, ο οποίος σκηνοθέτησε, επίσης, και έγραψε το σενάριο), που φλερτάρει και παντρεύεται μια γυναίκα και αργότερα, αναγκάζεται να επιστρατεύσει τη γόνιμη φαντασία του, ώστε να βοηθήσει την οικογένειά του κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού τους σε ένα

στρατόπεδο συγκέντρωσης. Ένα κομμάτι της ταινίας προήλθε από την ιστορία της οικογένειας του ίδιου του Beghini πριν από τη γέννησή του, ο πατέρας του είχε επιβιώσει τρία χρόνια εγκλεισμού στο στρατόπεδο συγκέντρωσης Bergen-Belsen.

ΠΛΟΚΗ

Το πρώτο μισό της ταινίας είναι μια ανάλαφρη, ρομαντική κωμωδία, που τοποθετείται στα χρόνια πριν το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Ο Guido είναι αστείος και χαρισματικός, ειδικά όταν φλερτάρει με μια δασκάλα ενός τοπικού σχολείου, τη Dora (την οποία υποδύεται η γυναικά του Beghini και στην πραγματική ζωή, η Nicoletta Braschi), λέγοντας ότι είναι όμορφη σαν την ανατολή του ηλίου. Η Dora, όμως, προέρχεται από μια πλούσια, αριστοκρατική, μη εβραία Ιταλική οικογένεια. Η μητέρα της επιθυμεί η κόρη της να γίνει η σύζυγος ενός εύπορου δημοσίου υπαλλήλου, αλλά εκείνη ερωτεύεται το Guido, ο οποίος καταλήγει να την 'κλέβει' από τη δεξίωση του αρραβώνα της από τον αριστοκρατικό και αλαζόνα μνηστήρα της.

Αρκετά χρόνια περνούν, στη διάρκεια των οποίων ο Guido και η Dora παντρεύονται και αποκτούν ένα γιό, το Giosué (Giorgio Cantarini).

Η Dora και η μητέρα της (Marissa Paredes) έχουν αποξενωθεί λόγω του γάμου. Αργότερα, μια συμφιλίωση λαμβάνει χώρα, ακριβώς πριν από τα τέταρτα γενέθλια του Giosué.

Στο δεύτερο μισό της ταινίας, ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος έχει ήδη αρχίσει. Ο Guido, ο θείος του, ο Eliseo, και ο Giosué επιβαίνουν με τη βία σε ένα τρένο, το οποίο τους μεταφέρει σε ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης, στα γενέθλια του Giosué. Παρότι δεν είναι Εβραία, η Dora απαιτεί να επιβιβαστεί στο ίδιο τρένο, για να είναι με την οικογένειά της, το οποίο της επιτρέπεται.

Στο στρατόπεδο, ο Guido κρύβει το γιό του από τους φρουρούς, του παρέχει φαγητό κρυφά και προσπαθεί να του φτιάξει τη διάθεση. Στην προσπάθειά του να κάνει το γιό του να χαρεί, τον πείθει ότι το στρατόπεδο είναι μόνο ένα παιχνίδι, στο οποίο ο πρώτος που θα συγκεντρώσει 1.000 βαθμούς, κερδίζει ένα τανκ. Του λέει ότι άμα κλάψει, παραπονεθεί ότι θέλει να δει τη μητέρα του ή πει ότι πεινάει, θα χάσει βαθμούς, ενώ τα ήσυχα παιδιά που κρύβονται από τους φρουρούς, κερδίζουν βαθμούς.

Ο Guido πείθει τον Giosué ότι οι φρουροί φέρονται άσχημα, επειδή θέλουν το τανκ για εκείνους και ότι όλα τα άλλα παιδιά κρύβονται από τους φρουρούς του στρατοπέδου, για να κερδίσουν βαθμούς. Αποθαρρύνει το Giosué να εγκαταλείψουν το παιχνίδι και να γυρίσουν στο σπίτι τους, διότι τον πείθει ότι βρίσκονται μπροστά από τους υπόλοιπους, όσον αφορά το τανκ. Παρόλο που ο Giosué είναι περιτριγυρισμένος από μιζέρια, αρρώστιες και το θάνατο, δεν αμφισβητεί αυτή τη φανταστική ιστορία, λόγω της πειστικής ερμηνείας του πατέρα του και της αθωότητάς του.

Ο Guido διατηρεί την ιστορία του μέχρι το τέλος, όταν, μέσα στο χάος που έχει προκληθεί από την προέλαση των Αμερικανών, λέει στον γιό του να κρυφτεί μέσα σε ένα μικρό κουτί μέχρι να φύγουν όλοι, που αποτελεί την τελευταία δοκιμασία πριν το τανκ να γίνει δικό

του. Ο Guido φεύγει για να ψάξει την Dora, αλλά πιάνεται και δολοφονείται εκτός κάμερας από ένα Ναζί στρατιώτη.

Ο Giosué κατορθώνει να επιβιώσει και να ξανασυναντηθεί με τη μητέρα του, ενώ πιστεύει ότι κέρδισε και το παιχνίδι, όταν ένα αμερικάνικο τανκ καταφθάνει για να ελευθερώσει το στρατόπεδο. Στην ταινία ο Giosué είναι τεσσάρων ετών' παρ' όλα αυτά και η αρχή και το τέλος αφηγούνται από ένα μεγαλύτερο Giosué, που θυμάται τη θυσία του πατέρα του για την οικογένειά του.

ΚΡΙΤΙΚΗ

«Η ζωή είναι ωραία» έχει χαρακτηριστεί από πολλούς ως ένα σύγχρονο αριστούργημα! Και πράγματι, είναι μια ταινία που έχει πολλά να προσφέρει σε όποιον την παρακολουθήσει. Παρότι έχει ως θεματικό άξονα το Ολοκαύτωμα του Β' παγκοσμίου πολέμου, ένα θέμα πολυχρησιμοποιημένο και απαιτητικό, κατορθώνει να το αποδώσει εξαιρετικά. Ο Begnini ως σκηνοθέτης, συνδυάζει με αριστοτεχνικό τρόπο τη χαρά με τη συγκίνηση, τον έρωτα με τον πόλεμο και τη ζωή με το θάνατο. Ως πρωταγωνιστής δε, ερμηνεύει καταπληκτικά το ρομαντικό, στοργικό, υπέροχο και αφελή κι όμως τετραπέρατο Guido, σε ένα ρόλο που άξια του χάρισε το Όσκαρ Α' Ανδρικού ρόλου.

Βαθμολογία: 4/5

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ:

Σκηνοθετική άποψη:

Παρακολουθώντας κανείς τη συγκεκριμένη ταινία θα μπορούσε να παρατηρήσει ότι τα δυο μέρη της είναι ετερογενή και ασύμμετρα ως προς τον τρόπο που παρουσιάζονται. Το πρώτο μέρος της ταινίας αποπνέει χαρά και τρυφερότητα, προσφέροντας παράλληλα στο κοινό άφθονες σκηνές γέλιου. Είναι ευχάριστο, έξυπνο και πολύ πρωτότυπο. Εντούτοις, το δεύτερο μέρος της ταινίας, παρότι είναι κι εκείνο ευχάριστο και αστείο, παρουσιάζει στοιχεία απαισιόδοξης διάθεσης και προετοιμάζει τους θεατές του για το δυσάρεστο τέλος που ήλπιζαν ότι θα αποφύγουν, μη θέλοντας να δουν τον αγαπημένο τους πρωταγωνιστή να πεθαίνει.

Μια ακόμα σημαντική παρατήρηση είναι ότι στην ταινία ο σκηνοθέτης αποφεύγει να απεικονίσει το θάνατο του πρωταγωνιστή. Ο θάνατος συμβαίνει εκτός κάμερας, κι ενώ μάλιστα επικρατεί σκοτάδι, καθιστώντας τον έτσι αρκετά απογοητευτικό, ιδιαίτερα για έναν πρωταγωνιστή, ο οποίος στάθηκε αντάξιος των προσδοκιών των θεατών. Ήταν άραγε μια προσπάθεια του σκηνοθέτη να δημιουργήσει φρούδες ελπίδες στο κοινό του, κάνοντάς το να νομίζει ότι υπάρχει μια πιθανότητα ο θάνατος να είναι ένα ακόμα κόλπο του πολυμήχανου Guido; Ή μήπως ήθελε να δηλώσει ότι «οι ήρωες περπατούν στα σκοτεινά», αλλά μένουν ζωντανοί και τιμημένοι στις καρδιές των ανθρώπων που τους αγάπησαν;

Αποδοχή από το κοινό:

Η ταινία έλαβε ως επί το πλείστον καλές κριτικές. Αμφότεροι κοινό και κριτικοί συμφώνησαν ότι πρόκειται για μια ταινία ιδιαίτερα σημαντική, γεμάτη χαρά και συγκίνηση. Το γεγονός, φυσικά, αυτό αποδεικνύεται και από το χρυσό αγαλματίδιο της ακαδημίας που έλαβε, στην κατηγορία καλύτερης ξενόγλωσσης ταινίας. Επιπροσθέτως, όλοι ανεξαιρέτως εξαίρουν την ερμηνεία του Beghini ως Guido, η οποία αποτελεί κράμα κωμικών και δραματικών στοιχείων.

Διακρίσεις:

Στα 71α Βραβεία της Αμερικανικής Ακαδημίας Κινηματογράφου το 1999, ο Beghini κέρδισε το Όσκαρ Α΄ Ανδρικού ρόλου και η ταινία το Όσκαρ Καλύτερης Μουσικής Επένδυσης και το Όσκαρ Καλύτερης Ξενόγλωσσης Ταινίας.

Σημαντικά Μηνύματα:

«Η ζωή είναι ωραία» προάγει τον αλτρουισμό και υπογραμμίζει τη σημασία των ανιδιοτελών πράξεων. Ο πρωταγωνιστής επιλέγει να προστατεύσει το μοναχογιό του και να τον στηρίξει με κάθε δυνατό τρόπο. Αν και ρισκάρει τη ζωή του, επιλέγει συνειδητά να μην ενημερώσει το γιό του και να τον αφήσει στην άγνοια, κάνοντας τον να νομίζει ότι όλα είναι ένα παιχνίδι. Δε ζητά αντάλλαγμα μήτε αναγνώριση και δε διστάζει να πεθάνει στα σκοτεινά, ώστε να ζει μόνο στις αναμνήσεις της γυναίκας και του παιδιού του...

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

- http://en.wikipedia.org/wiki/The_Boy_in_the_Striped_Pyjamas

- http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%97_%CE%96%CF%89%CE%AE_%CE%95%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9_%CE%A9%CF%81%CE%B1%CE%AF%CE%B1
- http://en.wikipedia.org/wiki/Life_Is_Beautiful
- <http://www.imdb.com/title/tt0118799/>
- <http://www.imdb.com/title/tt0914798/>
- <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CE%BB%CE%BF%CE%BA%CE%B1%CF%8D%CF%84%CF%89%CE%BC%CE%B1>